

Rzeszów, 17.07.2023

Recenzja pracy doktorskiej lek. Justyny Ziandarskiej

pt. „Investigation of the impact of skin lesions on perception of beauty and assignment of personality traits”

Zgodnie z definicją Słownika języka polskiego, „piękno” to zespół cech, który sprawia, że coś się podoba, zaś „piękny” to ktoś lub coś odznaczający się pięknem np. kształtów, barw, czy dźwięków. Jednakże piękno rozpatrywane w odniesieniu do ciała ludzkiego nie jest pojęciem łatwym do zdefiniowania, a kanon piękna ulega stałym modyfikacjom i zmianom. Niewątpliwie poczucie piękna jest uwarunkowane kulturowo, ale znaczenie mają także cechy osobnicze, gdyż każdy z nas interpretuje piękno nieco inaczej i postrzega je w nieco odmienny sposób. Niezależnie jednak od uwarunkowań kulturowych czy osobniczych, atrybuty piękna ludzkiego ciała wiążą się ze zdrowiem i potencjałem rozrodczym danej jednostki. Poczucie piękna własnej osoby wpływa na postrzeganie nas samych, pewność siebie, czy też to, w jaki sposób oceniają nas inni. Z drugiej strony szereg chorób skóry, z uwagi na swoją widoczność, zmienia zarówno nasz wizerunek, jak i sposób postrzegania własnego ciała. Wiele dermatoz powoduje poczucie napiętnowania, istotnie obniżając jakość życia i dobrostan psychofizyczny osób na nie chorujących. Mając powyższe na względzie należy zaznaczyć, że podjęte przez Doktorantkę badania, których celem było zbadanie wpływu zmian skórnych zlokalizowanych na twarzy na sposób postrzegania takiej osoby przez innych ludzi, są niewątpliwie ciekawe i warte wnikliwej analizy.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska ma układ typowy dla tego typu prac naukowych. Maszynopis liczy 242 strony i składa się ze Spisu treści, Wykazu użytych skrótów, Wprowadzenia, opisu Materiału i zastosowanych metod badawczych, Wyników, Omówienia, Wniosków, Streszczenia pracy w języku polskim i angielskim oraz Spisu piśmiennictwa obejmującego 143 poprawnie zacytowane publikacje, a także z Appendixu, w którym zamieszczono 182 tabele szczegółowo prezentujące uzyskane w pracy wyniki. Rozprawa została przygotowana starannie, przejrzyście i jest napisana poprawną angielszczyzną; podział tekstu na podrozdziały porządkuje go i ułatwia czytelnikowi zapoznanie się z poszczególnymi fragmentami rozprawy doktorskiej. W pracy zamieszczono ponadto liczne zestawienia

tabelaryczne oraz ryciny, które stanowią ważne uzupełnienie opisu metod badawczych i uzyskanych wyników badań.

We Wprowadzeniu, które obejmuje 18 stron maszynopisu, Autorka rozprawy zapoznaje czytelnika z tematyką pracy badawczej, poruszając kwestie atrakcyjności człowieka dla drugiej osoby, podkreślając wagę wyglądu twarzy, a także znaczenie wyglądu dla pełnionej roli społecznej oraz w tworzeniu relacji międzyludzkich. Ponadto autorka porusza kwestie wpływu wyglądu twarzy na osobowość danego człowieka.

W oparciu o dokonany we Wprowadzeniu przegląd piśmiennictwa Doktorantka sformułowała cele badawcze obejmujące:

1. Analizę ruchów gałek ocznych podczas obserwacji damskich twarzy bez zmian skórnych oraz z naczynekami w różnych lokalizacjach.
2. Zbadanie wpływu lokalizacji naczyneków na ocenę atrakcyjności oraz wybranych cech charakteru.
3. Analizę wzorców ruchów gałek ocznych w czasie swobodnego oglądania fotografii oraz podczas obserwacji twarzy celem oceny jej atrakcyjności wraz z oceną wpływu wieku, płci i poziomu wykształcenia na wzorce ruchów gałek ocznych.

Sformułowane cele pracy badawczej wydają się być zasadne i wskazują, jaki będzie kierunek badań Autorki, są możliwe do zrealizowania i świadczą o umiejętności planowania badań naukowych przez Doktorantkę. W mojej ocenie jednak, 6 celów pracy można byłoby scalić w 3-4 bardziej ogólne cele badawcze, co w żadnym wypadku nie ograniczyłoby zakresu prowadzonych doświadczeń, natomiast nadałoby pracy wymiar bardziej użyteczny.

W badaniu udział wzięło 98 osób, które zostały poproszone o oglądnięcie fotografii damskich twarzy bez zmian chorobowych oraz z widocznymi w różnych lokalizacjach naczynekami. Badanie zostało przeprowadzone przy użyciu urządzenia *eye-tracker* do śledzenia ruchów gałek ocznych oraz kwestionariusza do oceny atrakcyjności i cech charakteru. Uzyskane wyniki poddano analizie statycznej z wykorzystaniem właściwie dobranych metod statystycznych.

W toku przeprowadzonych badań Doktorantka wykazała, że podczas patrzenia na damską twarz bez zmian skórnych obserwatorzy skupiali się głównie na tzw. centralnym trójkącie twarzy obejmującym obszar oczu, nosa i ust. Z kolei w przypadku zdjęć twarzy kobiecych z dodanymi naczynekami wykazano, że percepcja naczyneków zależy od ich

lokalizacji, przy czym uczestnicy badania znaczną część czasu poświęcali właśnie okolicy twarzy z naczyńniakiem. Co dające się przewidzieć, twarze kobiet z naczyńniakiem oceniono jako mniej atrakcyjne, mniej inteligentne, mniej pewne siebie, mniej godne zaufania, mniej życzliwe i mniej dominujące. Wykazano, że najbardziej negatywny wpływ na ocenę twarzy miały naczyńniaki zlokalizowane w tzw. centralnym trójkącie. Ponadto zaobserwowano, że ruchy gałek ocznych wśród uczestników badania były zależne od płci, wieku oraz poziomu wykształcenia.

Uzyskane przez Doktorantkę wyniki zostały porównane z wynikami przedstawionymi przez innych badaczy. Podobnie jak we wprowadzeniu, również w dyskusji Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością badanego zagadnienia, biegłością w wyszukiwaniu adekwatnych dla danej tematyki opracowań naukowych oraz umiejętnością porównania własnych wyników z wynikami innych autorów. Dyskusja prowadzona jest dojrzałe, a Autorka starannie wyważa formułowane stwierdzenia i krytycznie odnosi się do własnych wyników badań. Warto także zwrócić uwagę na jeden z podrozdziałów Dyskusji, w którym Autorka szczegółowo charakteryzuje ograniczenia własnych prac badawczych. Zamieszczenie tego podrozdziału oceniam bardzo wysoko, gdyż świadczy on o dojrzałości Doktorantki oraz zrozumieniu ograniczeń przeprowadzonych badań. Jest to niezwykle ważna cecha każdego naukowca, gdyż stymuluje go do podjęcia dalszych badań oraz przewyższania ograniczeń dostępnych technik badawczych. Jak już wspomniano, spis piśmiennictwa obejmuje 143 pozycje, w zdecydowanej większości aktualne, publikowane w wiodących periodykach o zasięgu międzynarodowym. Cytowanie poszczególnych pozycji piśmiennictwa jest prawidłowe, a sam spis przygotowany starannie, zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami dla tego typu rozpraw naukowych.

W oparciu o przeprowadzone badania lek. Justyna Ziandarska sformułowała 6 wniosków, które w pełni znajdują odzwierciedlenie w postawionych na początku pracy celach badawczych. Sformułowane przez Doktorantkę wnioski są zasadne i znajdują poparcie w przeprowadzonych badaniach i uzyskanych wynikach.

Podsumowując, oceniam rozprawę doktorską lek. **Justyny Ziandarskiej** bardzo wysoko. Na powyższe stwierdzenie ma wpływ staranność przygotowania rozprawy doktorskiej, a także szeroki zakres wykonanych ocen. Realizacja założonych celów badawczych, poprawnie dobrane i zastosowane metody badawcze, a także swobodne poruszanie się w zakresie tematyki realizowanego zagadnienia wskazują, że Autorka jest osobą

umiejącą zaplanować i prawidłowo przeprowadzić badanie naukowe, krytycznie omówić uzyskane wyniki w odniesieniu do obserwacji innych autorów oraz prawidłowo sformułować wnioski końcowe. Pragnę stwierdzić, że rozprawa spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz. 595, z późniejszymi zmianami). W związku z powyższym przedkładam Radzie Dyscypliny Nauki Medycznej Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy wniosek o dopuszczenie lek. Justyny Ziandarskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z wyrazami szacunku i poważania,

Prof. dr hab. n. med. Adam Reich
lek. specjalista
dermatolog wenerolog
tel. 605 076 722 1414536